

دارالالحان

(دارالالحان) هیئت تدریسیه سی طرفدن ایکی آیده بر نشر ایذیلیر

مجموعه یه هائده بالجله خصوصات ایچون مدیر مسئولکه مراجعت لازمدر

مندرجات

- غریبه بوکونکی اوپه را حیاتی . موسی قریبا
 دده افتدی رؤف یکتا
 روس موسیقیسه بر نظر اکرم بسیم
 عطری مصطلی افتدی روشی قریب
 دارالالحان تاریخنه بر نظر رؤف یکتا
 فلیکس مندلسون اکرم بسیم
 تربیه موسیقیه معلم احمد فغانار
 تورکیاده ایک فونرواتور کزیمه مقیم
 موسیق و مکتب مصطلح الدربه عالی
 دارالالحان شونی * * *

مجموعه نك ادره سی : استانبول - شهزاده باشی - دارالالحان

توزیع یری : باب عالی جاده سنده سودی
 کتبخانه سی

فیثائی اون بش غروشد

شهزاده باشی : اوقات اسلامیة مطبعه سی

۱۳۴۰

- ۲ -

اوه آلتی یاشنەمە بکرمی یاشنە قدر - عاڵە اوچاغی -

۱۸۲۵ سەنە مەندەلسون عاڵەسی (نۆنە پرومناڤە) دە کاتن اولرینی ترک ایله ابراهام مەندەلسونک مباحە ایله دیککی (لایسبیکە دشتراشە) دە ۳ نومرولو اوه نقل ایستدی . بو او اسکى ، کینش و متروک اولقلە برابر طرز معمارىسى اعتباریله اصیل ایستدی . برطر فەندە کینش بر دهلیزی دیکرنەدە ایسە بر قاچ دونوملک فوق العادە کوزل بر بىچەسى واردی . آغاچلر و چىچکلر بو بىچەنى بر دەقور منظرە سندن زادە ساکن ، حزین و شاعرانە حقیقی بر منظرە طبیعیە شکلنە افراغ ایدییوردی اودن ماعدا بىچە ایچنەدە بر قادن عیازت و ستونلر ایله بالقونلری حاوی اولوب مسامرە لرە ، قونسلرە واجتاعزە جوق مساعد آیری بر پاییریون واردی . بو پاییریون در حال واوزون مدت ایچون موقع استعمالی بولدی . ایشتە فانی و فەلیکسک وفاتلرینە قدر بکرمی سە مەتلە عاڵەنک موسیقی ، حرکت ، دها و سعادت ایله ایچنەدە امرار حیات ایدەجکی ظریف و مزین اولقلە یە سادە اوبو ایدی .

حیاتە کوز یاشلری اولدینی کبی خندە لردە واردر . بو قیلدن اولەرق مەندەلسونک شابقی انکشاف ایتدیرەجک ، اونک هر درلو اذواقی تطمین ایدەجک عاڵنا سحر باز بر محیط وجودە گلشدر . مفرور و شہاریق اولقسزین بو جوق محیطک عاقل و متواضع بر آمری ، کنج کوزل معبودی ایدی . اوکا خدمت ایتک واونی یوکسە لئک ایچون هر کس بری بریله رقابت ایدردی . کندندن بر قاچ یاش بو یوک اولان مەشیرەسى فانی واونی وادی صنعتەدە آدیم آدیم تعقیب ایدردی . فانی مستتار بر موسیقیشناس اولقلە فەلیکسک اونک حقنەدە بر کون صرف ایتدیکی شو جەیلە کار سوزلرە بحق لایق ایدی : الله موسیقی یاراندینی وقت نەلر دوشونش اولدینی سن پک اعلا بیلنورسک ، فانی برادرینی تامایله آکلامنی مدرک و بعضاًدە اوکا تلقینا تەدە بولونمە لایق بر شخصیت ایدی . برادرینی بتون وارغیلە تقدیر ایدر و بتون قلیلەدە سوەردی . کندی اثرلرنە قارداشک دەهاسنک بر عکسنى کورمک یکانە آرزوسی ایدی . ایلک زمانلر فانی فەلیکسک چیزدیکی یولی تعقیب ایتک ایستەدی ایسەدە پک مدبر اولان پدری واونی بو آرزوسندن تدریجاً صرف نظر ایتدیردی . فانی بە یازدینی بر مکتوبەدە دییورکە : برادرک ایله مناسباتکنز حقنەدەکی

مطالعائك بك موافق وواضح در . اونك چيآنده موسيقي مسلكي اولاجقدر . سنك ايچون ايسه موسيقي الكتجملې برصنت حالده قالماليدر . سن موسيقي بي چيآننگك و املايرنگك صوك هدف اوله رق تلي اجمه ملي سك . فليكس استقباليه بك زياده علاقه دار اولان استعداد و قابليتت ناقابل انكار بر صورتنده تجلي اجمه سي البت آرزو ايدر . و بونده حقلې در . لكن قيرم سن ، جنسكه ياقيشمايان بارلاق موفقتلردن صرف نظر آيه و موقعكي قارداشكه ترك ايت . سن ذاتاً آني سك . بولكه هر نه قدر كړچوك ايسه ده معناسي بك بويوكدر . لكن دهاچوق تكمل ايجلي سك . بالخاصه مكلف بولنديغك قاديلاق و ظانفك نهدن عبارت اولديغني دهاني ادراك ايجلي سك . مشاغلنگك انجاني الزم بر كيفيتدر . سنك حصه كه اصابت ايدجك قسميله كنفا ايدوب بوفدا كارلغه بويوكدن اعتباراً بلافتور قاتلاك . چيآنده هر شيدن اول تل صاغلام اولمالي ، بني ترين ايكه هر زمان وقت بولورسك . فاني اولا كنچ قير بعده كنچ قادين ايكن پدرسك چيزديكي پروغرامي دها واسع طوتورق تماماً عاقلانه تطبيق ايتدي .

چيآنك كرك انضباطنده كركه كوزل جهتلرنده نه تل و نه ده ترينيات نقصان دكلدي . فليكسك ديكر همشيرهي (رهقا) ايني تحصيل كورمش ، ذكي ، كوزل برقيزدي . روجه بي متدن بالاترد توجه ايدويوردي . لك كوچوك قارداشي (بول) صنعتكارايه ويولونسيل چالاردې . كنچ احباسي اولك ديكر مشتملاتنده اقامت و حياتلر نه اشتراك آيه اوحياتك فعاليتي تزييد ايدرلردي . حتي دشاريدن ممالك اجنيه دن بييله لك مشهور كيسلر اوراده مسافر اولورلردي . يكرمي سنه مدته برليندن كچوبده منده لسونلرك اوسنه اوغرامايان حتي بمضاده اوراده اقامت ايتمين هيچ بر صنعتكار ، موسيقيشناس اولسون رسام ويا هيكلتراش اولسون ، هيچ بر شاعر ويا فيلوسوف قالمشدر . هيسنك رسلرلي كنديلرينك معلوماتي خارچنده فاينك نشانليسي وصوره زوجي اولان رسام (هه زمل) طرفندن ترسيم ايدلمش و مشهور معاصرلر آلبومي بوسورتله تشكيل ايدلمشدر . (لايسيكور شتراسه) دهكي اولك مسافرلري ايچون ياز موسيقي مقدس موسمي ايدې . اوزون كونلرده و مهتابلي كيجه لرده ستونلي سالونك قبولري چيچكلې بئفجه به آچليردې . بر ماصه نك اوزرنده بولنديري لان وهرسك بز فكر ، بر حكايه ، بر شعر يازمه سنه مساعده ايديلوب موسمي شتاده « قاروچاي » يومي سي تسميه ايديلن « يوميه دفترى » (بئفجه نك غزنه سي) ناميله بيكيدن كساد ايديليردي . حقيقه بوبفجه اودن زياده كنچ منده لسونك محافظي ، امين و معتمدې ، ملهمي اولمشدر . ايشته خارچ و داخل كنچ موسيقيشناسك اطرافنده تاثيرات حسنمخري بر بريله مزاج ايدويوردي .

منده لسونك اوندهكي « موسيقي بازار كونلري » اونه دنبري بنام اولمشدر . فليكس ايچون بويكونلر اسكيدن اختيار (هايدهن) لك كونلري كهي ايام احتشام ايدې . فقط شوفر قورق واريده كه :

هایدن کوبلوری اطرافنه طوبلار واونلری تدرس ایدردی . حالبوکه مندهلسونک سامهینی داتما نازهله ن بر متفکرین کتلهسی ایدی .

موسیقیلی بازار کونلرینه فانی و فلیکس اشتراک ایتمکله برابر صرف کندی حصه لرینه اصابت ایدن قسم ایله اکتفا ایدرلر واونلر ایله اک بویوک صنعتکارلر اک کوزل اثرلری چالینیردی . فلیکس صنعتکار اولوق اعتباریه هر حالده برنجیلری صرسته یکمش ، کندی اثرلری ده اوکوزل اثرلر میاننده اجرا اولغنه کسب لیاقت ایتش ایدی . انسان (فلیکس) ی بو کوزل محیطده هم دنیاک هم ده آلهلک بخش ایتش اولدینی التفات و لطفه نائل اولمش . اذا وجفادن آزاده کوردیکه اوندن ده بویوک داهیلری درخاطر ایتک ایستهر . بلکه ده فلیکس بونلری دوشونمشدی : مزروی باخ ، برخدمتیجی درجه سنه سقوط ایتدیریلن موزار ، متوحش به نووه . بالعکس حیات و شرف مندهلسونه ده باشقه بر استقبال احضار ایدبوردی . هریکیسی ده اونی در آغوش ایده چکدی .

آقشاملری ، هرکس چککدکن و صوک آلقیشلرده سکوت ایتدکن صوکره بو لطیف ساعتلرک قهرمانی عالمهسی ایله ده کوزل دقیقه لر یاشیوردی . موسیقی محبت و مطالعه استخلاف ایدر و بین العالمه یک زیاده رغبت مظهر اولان (ژان بول) و (شه کسپر) ک اثرلری او قونوردی . اوصرده (شله کال) و (تیق) شه کسپرک اثرلری ترجمه ایتش وطبع ایتدیرمشلردی . دارملری ودها زیاده قومه دیلری کتجلرک باشی دوندوربور روحلری مست ایدبوردی . مکالمه موضوعی هپ شه کسپر تشکیل ایدر ، مندهلسون عالمه سنده هپ اونک مصراعلری او قونور و فلیکس کیجه حلول ایتدکن صوکره بویوک آغاچلرک آلتنده جن و پرپرک مهتابده رقصلری بکلر ایکن (یاز کیجهسی رؤیاسی) نی تحیل ایدردی .

(یاز کیجهسی رؤیاسی) اوودرتورینی یازدینی سنه (۱۸۳۶) مندهلسون اونیدی یاشنده ایدی . بو اوودرتوری اتمام و تسویه ایدمک دیگر افسامی ایسه آنجق اون بش سنه انتظاردن صوکره انتشار ایتدی . بر قاج آی اولیسی مندهلسون کندی شاه اثرلرندن وینه یاز کیجه رؤیاسه مشابه و کندی روحندن ملهم سالون موسیقیسی شاه اثرلرندن معدود بولتان (وقته) ی یازمشدی . بواثرحقنده فانی دیورک : فلیکس صوک اثرنده نه کی شیلری افاده ایتک ایسته دیکنی بکا سوبادی . اثر « استاقاو » و « پیایسیمو » چالغایدر . ترممولر تریلر اوقه ر یکی فقط اوقدر خفیف درکه صانکه یکی بر روزکار انسانی روحلر دیاسنه کوتوربور .

انسان بر سحر باز قادینک سپورکه صاپنه را کبا هوانی اردویی سپرنده تعقیب ایتک ایسته بور . شه کسپر دن صوکره صره (سه روانتس) . گلشیدی . مندهلسون ۱۸۲۷ سنه سنده « غاماشک

دو کونی ، نامنده کوچوک بر اوپهرا میدانه کتیردی . بو اوپهرا منده لسونک علناً تمثیل ایتدی بر دیکي یکانه اثر در که برلین تیاتروسنده تمثیل اولندیقنده عدم موفقیته دوچار اولدی .

هنوز اون سکیز یاشنده اولان صاحب اثر بو عدم موفقیتدن طولانی صوگ درجه مأیوس اولمشهده شن وشاطر ایکی آرقداشیله برلکده آلمانیده یابدینی برقاچ هفتهلق برسیاحت نتیجه سنده منسلی اولمشدر . (نورسیخ) نامنده اوافاجق برکویدن بازدینی مکتوبیده شویله دیوردی :

« برلینک اک مکمل عالمه لرندن اوچی اک مکمل اوچ اوغلنی کیجه یاریسی یوله آدابه جیلر کویلولر وچیراقلرایله برلکده سرسریانه دولاشدقلرینی کورسه ایدیلر، کورمه مک ایچون بوزلرینی قاپاتیرلر ایدی . لیکن تسکیکن اولکنز ، اوچ عالمه نك اوچ اولادی جیلغینجه نشه لیدرلر . مکالماتر صره ایله موسیقی ، علم امراض و یونان قدیم اطرافنده جریان ایتکده در . بوصورتله هرکس متخصصی بولندیفی شعبه حقنده فکر در میان ایتدکن صوکره مناقشات طلبه شرقیله آره سنده ختام بولیور . دلی صاجه لری ایله جدی فکرلر عین زمانده وجود بولیور . اونلرک آهنگی ناقابل تعریف بر ذوق وریور . وقت کچ اولدی ! یکانه موعز یتمک اوزرهدر . مهتابده یوق که دوام ایدهم . کیجه کنز خیر اولسون . »

هان اون بش کون صوکرده (باد) دن شویله برلمکتوب یازوردی : « بن بوراده مرحوم (تانتال) کی یاشیورم . عقلمه برچوق کلیور . اونلری موسیقی ایله افاده ایتک ایچون ، اونلک صالوننده بولنان اولدقجه آبی بر پیانویه یاقلاشیورم . فقط مهات ! بر فرانسر ایله (فلاکته باقیکنز) موسیقیشناس اولان شیرین زوجهمسی پیانویی ضبط ایتمشلر . کنج قادیندن بر پارچه چالماستی رجا ایتدم » آفرین مادام . ملکلر کی چالیورسکنز . »

فقط منده لسوندده پیانو چالمه سی رجا ابویورلر . او وقت سالون یاواش یاواش دولیور . بر آلفیش طوفانی ایچنده اونلک مسافرلری کنج آرتیستی پایلاشامیورلر . اونی بریسی ستراسبورغده یمکه دعوت ایدیور . بر دیکری ایسه بر اوپهرت کفتمه سنک بسته لیمه سی ایتسیور . نهایت قارخانه مدیری کلهرک ! موسیقینک قاره بادی زبان اولدیغنی وقاربازلرک روله تی ترک ایله دیکنی وبوندن دولایی ایشنه کساد کلدیکنی ایلری سوردرک مقاوله نامه احکامی موجبجه پیانونک محل آخره نقلی طلب ایدیور وطیعی پیانوده نقل اولونیور .

برلینه عودتنده فلیکس (غاماشک دوکونی) نی اونوتمشدی . شیمدی اوباشقه اثرلر ایله مشغول ایدی . هایدن طرزنده ایکی کوچوک سه نفونی ؛ بر قوواتوئور ؛ اوچ دینی اثر ؛ و « مدهس شتیه » (دکنز سکونی) اوودتوری . فانی دیورک : فلیکسک هر یکی اثری ده ا واضع ودها درین اولیور . شیمدی او بئون وسناطیله مجهزدر . کندیته کوندن کونه کسب وضوح ایدن بر استقامت تعین ایتمشدر . فلیکس تنبیت ایتدی وپک ای ادراک ایله دیکي

برهه دفعه طوغرو کیدبور . بوهدنی گلات ایله ایضاح ایتک مشکدر . صنعت فکری گلات ایله قولایقه افاده اولنش اولسه ایدی شعردن باشقه برصنت موجود اولمازدی .

فهلکس صنعتی تکمل ابتدیرمکه برابر تبعات سارینده اهلل ایتزدی . اوند حیات هرجهتدن تمامی تمامه انکشاف ایدبوردی . کندی اعتراف ایتدیکی کبی « یازکیجه سی رؤیایی ، اووه رتورخی دارالقون درسلی آره سنده وکوزل برقادینک بیاتوسی اوزرنده وجوده کتیرمشدر ، وادی تفکرده اولسون حسنده اولسون اونک یابانچی قالدینی هیچ برشی یوقدی . بونادیده نباتک ترقیاته خادم اولاجق هیچ برشی : عااله ، تربیه ، وادی صنعتده ، ادبیاتده و کبارمخافده مناسبات ، هیللر وموشله س کبی دوستلر ، والحاصل هیچ برعصر اکسیک دکلدی .

فقط فهلکسک ذهنی پک چوقدن بری ، حتی اثرلرندن زیاده اشغال ایدن اثر ، اونونولمش ، بلکهده هیچ طانامش ملی برشاه اتردی . برعصردنبری نابید اولان (باخ)ک (پاسیون ناخ مانه نوس) ی اونک همیتله تکرار باشایه جقدی . کندیلی دهاسن شباندن بری بو اترک احیاسنه خادم اولقی آرزوسنده ایدی . اووقت چهلتهر تغنی مکتبتنک اک ممتاز طلبه سی هرجهه کندی اوند طویلار ایدی . بونلرمیاننده فهلکس و همشیره سی ده موجود ایدیلر . اوراده (باخ)ک اثرلی تغنی اولندیکی کبی هپسندن دهاقوبو برآلمان اولوب یته آلمانلرک طانیق ایسته مدیکی ویاخود حقیر کوردیکی اختیار استاده حرمت ایتک و اونیه ومک بر وظیفه ایدی . فهلکس یکریمی یاشلرنده ایکن همشیره سی فانی نک معاونتله تقریباً یکریمی کیشیک برقورو تنظیم ایتک باشلادی . فهلکسک ازبر ییلدیکی (پاسیون ناخ مانه نوس) ۱۸۲۸ و ۱۸۲۹ سته سنده عموم مشقارک موضوعی تشکیل ایتدی وبر امر خیر منفعتیه عمومه مخصوص قونرو برلمسی تقرر ایتدی بوخصوصده منده لسون ایله پک بابی دوست اولان مغنی (دووریان) چوق همت ایتشدر . حتی خاطره لرئنده بوکا دائر برقید واردر . کذا فانی نک بعض مکتوبلرنده موضوع بحث اولشدر . لکن ایش پکده قولای دکلدی . مشکلات ایکی درلو اولوب برجهتدن اصل اترک کندنده دیگرجهتدن ایسه بعض کیمسه لرک معارض بولمهنده ایدی . چهلتهربیلل ابلک زمانلری پک آز اعتماد ایتدی . (اسپوتینی) کندی اثرلرینی دوشونه رک دهادیاده مخالف ایتدی . خلق ایسه مخالف اولماقله برابر اعتماد ایته بوردی . دووریانک یاردیمی ایله فهلکس هیچ برمانعیه سرفرو ایتدی . اولا چهلته رک بیطرفانی بعده مظاهرتی تأمین اولندی . اسپوتینی بیلل سس جیقارمادی .

منده لسونه کنتجه ، کندی غیرتیه هرکسی جانلاندیربوردی . بتون مشقاری از بر اداره ایدر ، صول آیلل بیانوده رفاقت ایدر وصاغ آئنده کی دکنک ایله اصولی کوستر ایدی .

رقیب اولمالان بر شرف اولدینی حالده کندیلی ، حیاتی انساننده بلکهده بویه معجزه لر کوسترمدی . بتون وقایعی دووریان ایکی گله ایله خلاصه ایدبور : « بتون بوایشل حیرت افزا

ولطيف ایدی، دووریان بوصورثله منده لسونك ذاتی ده تعریف ایشم اولیوردی. قانی دیورگا:
 «مراق هر یکی مشقه دها زیاده آرتدی. اترك علوی، سكلک یکلکی واساس موضوع هیجانی
 دعوت ایدیور. اترك نامی آغزیدن آغزه دولاشدی ونهایت قونسرك تاریخ اعلانده بوتون
 بیاتلر صایلمش ایدی. بیکلرجه انسان یربومادیلر.»

ایلك قونسر ۱۰ مارت کونی قونسرواتوار سالوننده بویوك برموقیتله یرلدی. آرزوی
 عمومی اوزرینه (باخ) ك یوم ولادته متصادف ۲۱ مارتده برایکنجیسی یرلدی ودها بویوك
 هیجانله قارشیلاندى. بوخبری آلان کسوته وایماردی چله ره شویله یازیوردی:
 «سانکه دكترك اوغولتیسنى ایشیدییورم» حقیقه خلق نامتاهی درین برارک قارشوسنده
 بولندیغنی حس ایتدی. ایشه اوکون منده لسونك حیائنده و آلمانیاك ده موسیقی حیائنده بویوك
 بروقه قید اولمیلدر. یکریمی یاشنده کی صنعتکار کندی اجدادینه وقف ایتدی وکنج داهی ایله
 کندی جنسندن اولان اختیار داهی برآلتون زنجیر ایله باغلانوب اتفاق ایتدیلر.

